

КУЛТУРА ПОЛИСА
УДК 233-423.77(540+497.11)
ПР

ВОЈИСЛАВ Д. ДЕВИЋ*

Атеље Девић
Нови Сад

СРБИЈА И ИНДИЈА, КОЛЕВКЕ И НОСИОЦИ ИДЕЈЕ НЕНАСИЛНОГ КОМОНВЕЛТА У ЕВРОАЗИЈИ

Сажетак: У раду се разматра трајност континуитета геостратешких чворишта (колевки) цивилизације у Евро-Азији, са посебним нагласком на средњем Подунављу. У чвориштима (колевкама) цивилизације Евро-Азије од средњег Подунавља, преко Кавказа, Палестине, Ирака, Ирана, Авганистана преко долине Инда све до Тибета одвијали су се најважнији скокови у развоју свести, изражавању, језику, писмености, комуникацији, религији, уметности, науци и грађењу. Ауторов став је да до глобалног светског мира може доћи само ако завлада мир на цивилизацијској кичми Евро-Азије, између средњег Подунавља и Тибета. Србија и Индија су државе које имају легитимно историјско право да лобирају у свету за такав један евроазијски мировни мега-пројекат.

Кључне речи: Србија, Индија, чвориште цивилизације, Евро-Азија, мир

---

* академик МСА у Москви, проф. урбанизма, саветник – консултант на Географском институту САНУ „Јован Цвијић” у Београду.

У времену опште и појединачне несигурности свих система вредности и егзистенцијалне кризе смисла човека и човечанства на планети Земљи, када Светска метеоролошка организација објављује да су катастрофе на нивоу климатских промена већ почеле, а научници потврђују и необично брзо померање магнетских полова Земље, добитник Нобелове награде за мир 1999. год. г. Џозеф Ротблат упозорио је још 1996. г. „да је човечанство више угрожено од напретка науке него од нуклеарног оружја” а Мартин Рис, британски почасни краљевски астроном „да нуклеарни тероризам, стварање смртоносних вируса, опасне машине, нанотехнологија и генетски инжењеринг могу да изазову уништење и нестанак цивилизације” како српски народ да се оријентише у мору апокалиптичних знакова и предвиђања и да нађе свој мир и срећу у оку оркана усред гигантомахија силних као што су САД, Европска заједница, Руска федерација, Ватикан, Ислам, глобализам? Ко би одговорно могао да одговори на сва ова кључна питања?

Недавно одржани, маја 2004., међународни симпозијум „Знакови цивилизације” у Новом Саду у организацији САНУ и Института за археомитологију из САД стидљиво и делимично је потврдио оно што нам је проф. др Радивоје Пешић научно образложио још пре две деценије а то је да су Винча и винчанска култура најранији експеримент са цивилизацијом, најраније писмо, најранија идеја комонвелта (суживота различитих), жива употреба апстрактних симбола и пре неолита, јединствен и најстарији пример цивилизације без државе и без политичког вођства, ненасилна комуникација и трговање са суседним народима, равноправност мушког и женског принципа итд.

Свет убрзано постаје с једне стране глобални кафкијански замак, цивилизација безличних атома и фрагмената којима је убијена свака воља осим воље за потчињавањем, а са друге Орвелов гулаг, строго контролисано и подстицано универзално царство планетарне нирване. Људско биће које не зна за своје родитеље јесте сироче. А како да назовемо цивилизацију која не зна за свој истински извор?

Свет је у чуду и непрестаној деменцији, самозабораву. Свет не зна како да се понаша кад му главне поруке и идеје стижу упорно већ најмање десет миленијума са једне чудне, њему ста-

лно занемарљиве и просто незамисливе позиције. Позиције која је перманентно угрожена, рушена и спаљивана од свих царстава и великих сила. Колико год се свет трудио да уништи извориште своје писмености, урбаности, ненасилне комуникације и културе он је увек приморан да му се враћа, сваки пут са све већим запрепашћењем и заупитаношћу.

То извориште и колевка европске, евромедитеранске, евроазијске и светске цивилизације налази се на, по Севериану Гавалском и Константину Филозофу, рајској реци Дунаву (библијско име Фисон а античка имена Матоас и Истер), у земљи Србији (Винча, Лепенски вир, Власац,...). Ако свет већ признаје да је винчанско писмо прво писмо света коме онда смета да су Срби чувари и баштинници те винчанско-пелашко-етрурске културе? Или је, можда, управо то моћницима овога света јасно као дан и зато тако интензивно, нарочито у 20. и почетком 21. века раде на фрагментацији и уништењу свих оних простора-држава који представљају колевке цивилизације. Деструкција и програмирани хаос којима су изложене колевке цивилизације а нарочито Србија, Кавказ, Палестина, Ирак, Авганистан, Кашмир, долина Инда и Тибет воде ка самоубиству савремене цивилизације.

Поразно је да хуманистичка интелигенција света остаје равнодушна пред чињеницом разарања колевки земаљске цивилизације.

Евроазија треба да реконструише сопствену историју да би схватила своју одговорност за будућност планете Земље и васцеле цивилизације. Свет треба, не само да брани већ и да подржи ренесансу евроазијских цивилизацијских чворишта.

У ери умножавања знакова Апокалипсе свет ће или схватити да мора сачувати изворишта и мемофондове сопствене цивилизованости и културе или га једноставно више неће бити.

Није тешко успоставити јасну корелацију између ратних догађања у бившој Југославији, ембарга над Србијом, њеног бомбардовања и сталног уцењивања и дестабиловања последњих 15 година (1991-2005) и повећања нестабилности, тероризма и нетрпељивости у читавом свету. Што год више буде угрожаван омфалос евроазијске цивилизације, средње Подунавље, тј. Србија повећаваће се ентропија и умножаваће се хаос у свету. Не могу се

некажњено нарушавати и повређивати темељи цивилизације а да се не наруши равнотежа у читавом свету. Рушењем и бомбардовањем цивилизацијских чворишта у Евроазији нарушава се и пада као кула од карата читав цивилизацијски поредак на свим континентима. Сви људи су много више међусобно повезани у сфери разума, сфери душе и сфери духа него у сфери технологије (телефон, телевизија, интернет). Не може се вршити насиље и убијање ниједног људског бића, а камоли читавих народа и држава а да се то, на овај или онај начин кад-тад, не одрази свуда и на свима.

Свет не може силом открити истину Винче и Лепенског вира. Могу се силом однети сви артефакти који сведоче о првој цивилизацији света на средњем подунављу али то неће омогућити ономе ко изврши ту отимачину да постане носилац цивилизације колико год да се он томе надао. Поседовање предмета и територија са којима нисмо у душевном и духовном сродству не даје нам енергију живота. На пример, Турци су 1459. године освојили град над градовима, Цариград, Константинопољ, некадашњи Визант или по Плинију Серберион, а нити су постали баштинници Византијске цивилизације нити су се у Цариграду више икада стварале слике света, филозофија, и култура значајни за развој светске цивилизације. Град на Босфору, у рукама Турака једноставно је замро као урбано цивилизацијско чвориште Евроазије и до данас се није опоравио. Он спава већ петипо векова, јер није створен по мери својих окупатора, и сања да га пробуде они који су га основали и сачинили.

У српским бајкама наилазимо, када је у питању потрага за неком суштинском вредношћу (вољено биће, брачни партнер, велико знање, благо или искушење), на одговор да се она налази „иза седам гора и седам мора”. Када ми је, као малом, мајка пред спавање читала бајке покушавао сам да замислим ту чаробну земљу „иза седам гора и седам мора” због које се главни јунак бајке одлучује на далеко путовање пуно авантура. Следећи трагове Александра Македонског, званог Александар Сербљанин, Исуса Христа па и оца Николаја Велимировића данас знам да је, та тако далека а тако блиска Србима, у стварности била и остала земља Индија.

Блискостима и везама Србије и Индије на нивоу језика, митова, веровања, историје и културе у новије време бавили су се проф. Радмило Стојановић, др Олга Луковић Пјановић, проф. др Радивоје Пешић и др Јован И. Деретић. Значајан напор у истраживању старосрпске историје учинио је Милоје Милојевић а његови рукописи „Грађа о историји Срба” (у 14 свезака од којих су само 2 објављена) још су се могли наћи 1957. године у Архиву САНУ под бројем 14.146.

Између српског језика и санскрита уочава се запањујућа сличност. Српски језик чува најмање 3.000 речи које се од времена „Рг-веда” па све до данас нису измениле ни по облику ни по смислу (види „Речник сродних санскритских и српских речи”, Браниславе Божиновић, издавач Пешић и синови, Београд 2000.). Такође древно писмо „деванагари” пружа бескрајну могућност компарација са српском азбуком (види радове проф. Радмила Стојановића). Старосрпски пантеон богова веома је сличан аријском индијском пантеону (види радове др Веселина Чајкановића и Живојина Андрејића). У Срба се тражи „чардак ни на небу ни на земљи” и очекује долазак небеског града, Вишњег града, Божијег града, небеског Јерусалима а Индуси тај небески град зову „Брахма-пура” или Брахман град.

Наравно да односи између Срба и Индуса нису увек били бајковити и идилични односно било је, понекад, и међусобних борби. На пример демон који се бори и кога убија врховни бог рата, Индра зове се Срибинда. Александар Сербљанин такође извлачи дебљи крај када га је један раца крунисао у Индији. Но то су ипак спорадични случајеви а глобално Срби и Индуси имају више сличности него разлика.

Поред борбе за независност од западне цивилизације оно што је заједничко Србији и Индији то је толеранција према различитости, ахимса – ненасиље, чојство и јунаштво, способност „бити кадар стићи и утећи и на страшном месту постојати”.

Иако Срби изгледа имају веома дубоке корене Индуси мање пристају на брисање и репрограмирање сопствене историје јер не желе да изгубе свој идентитет и самосвест о континуитету а самим тим и своју будућност. Ако је Европа рођена у Србији Азија је рођена на Индијском потконтиненту. Ако је средње подунавље

у Србији централни животни вир – жвир Европе онда се у Индији налази главна чакра за опстанак Азије. Евроазија не може постојати без мира у Србији и Индији, односно без мира на трансверзално-кичми Евроазије која нас повезује у једну целину.

Цивилизација мира, ненасиља и толерантног суживота и комуникације може се ширити само са места где је настала, тамо где су капије времена и простора отворене за претапање овога и онога света а то је управо простор средњег подунавља и долина реке Инда.

Претпостављамо да је српски народ заслужио да почетком XXI века изађе из хиљадугодишњег страсног круга ратова, братоубиства, краљеубиства и кабахајског понашања. Срби су, претпостављамо, заслужили да своју судбину граде ван свих земаљских пактова и блокова, односно да траже своју будућност ван свих ратних опција и судара великих и малих сила, тј. изван свих светских, европских и балканских ратова.

За било коју земаљску опцију (С.А.Д., Европска заједница, Руска федерација) или за хришћанску опцију (Ватикан, Константинополь, Москва) да се одредимо како би јој слепо служили изазваћемо бес и освету код осталих. Ваљда смо толико научили из историје на сопственој кожи и злехудом удесу древних предака. Само светосавски пут одређења ка Вишњему Јерусалиму и Царству небеском уз незамерање ниједноме земаљском царству и ниједноме Риму води Српску Православну Цркву и српски народ ка трајању у православној вери својих предака на земљином шару до другог доласка Христовог.

Шта Србија може да учини за Европу и за свет? Може да уложи себе као најстарију европску цивилизацију, као јединог историјског и легитимног помирителја Балкана и Европе. Србија може да на својој територији, на Светој Фрушкој гори (медијалној тачци између три Рима, Ватикана, Константинопоља и Москве као и протестантских центара Европе) омогући сусретање и помирење свих Хришћана односно да иницира идеју хришћанског комонвелта. Геостратешке претпоставке су да ако Швајцарска уђе у Европску заједницу Европа ће изгубити своје тежиште, које увек мора бити неутрално. Тада би Србија и Црна Гора могле да

постану евромедитеранска матхиадеша – средња земља, односно неутрон – неутрална земља Европе и Медитерана.

Шта Индија може да учини за Азију и за свет? То остављамо на избор Ђатима, Брахманима и другим одговорним мудрацима у Индији.

Дубоко се надамо да Евроазија није спала само на два слова, на српско и индијско тј. да постоји још слова-народа којима је исто тако стало до ненасилне комуникације и мира у свету кога неће бити без успостављања мира у евроазијским цивилизацијским жвировима-чакрама.

На крају завршавамо, до сада необјављеним, текстом једног Србина, проф. Радмила Стојановића како је он сажето видео мудрост индијских Веда:

„Истине је супротна неистина. Стварност је израз неистине чија је суштина обмана а израз непрекидна и неповратна промена.

Опток стварности подложен непрекидној и неповратној промени намеће четири раздобља обухваћена почетком (рођењем) и крајем (смрћу) – а то су успон, горњи застој, пад и доњи застој. Код бића у најопштијем смислу те речи, ти су видови: младост (успон), зрелост (горњи застој), старост (пад) и смрт (доњи застој).

Кад је у питању друштво и оно настаје, траје и ишчезава под истим околностима. Као и код појединог бића, вид младости је изразит успон, зрелост је израз горњег застоја а старост израз пада. Први и последњи вид у развоју друштва као и у развоју појединца одликују се променом набоље и променом нагоре.

У старости настаје изобличење, а у друштвеном животу изопачење што одговара данашњем стању друштвеног развоја (изопачење у уметности и науци).

Треба имати у виду да исправност и неисправност не деле појединце у друштву на исправне и неисправне, већ сваки појединац својим поступцима час је исправан, час је неисправан – без изузетка јер је људско биће, рођено у телу, у изразу неистине подложно грешкама у сваком тренутку. Исправљање односно исправљање сопствених грешки а не туђих усмерава појединца путем исправним или неисправним.

У последњем развоју друштва који се назива Kaliyuga – калјуга (у њеном завршном делу – у доба изопачења) појединац ће наћи себи излаз из ропства стварности, али не и заједница која га окива суштином своје појаве.”

„Dharmam čarata ma adharmam!”

„Радите оно што морате а не оно што не морате!”

Литература:

- Божиновић, Бранислава (2000), Речник сродних санскртских и српских речи, Пешић и синови, Београд.
- Група аутора (1992), CATENA MUNDI – српска хроника на светским веригама, приредио Предраг Драгић Кијук, Ибарске новости из Краљева и Матица Срба исељеника Србије, Београд.
- Група аутора (1993), Студијска група за европске перспективе – Округли сто – Како помоћи Европи, Архив Кљакић & ДП Ђуро Салај, Београд.
- Девић, Хаџи Војислав (1996), Пројекти толеранције – мондијализам, екуменизам и православље (упоредна тројезична на српском, енглеском и француском језику), Словенски институт, Нови Сад.
- Девић, Војислав (2003), Идејни концепт храма свехришћанског сусретања и помирења „Св.Јован Крститељ” (упоредна двојезична на српском и енглеском језику), издање аутора, Нови Сад.
- Деретић, Јован (1996), Срби народ и раса – нова Вулгата, Музеон Publishing international, Chicago
- Милојевић, Милош (1996, обновљено издање), Одломци историје Срба и српских – југославенских – земаља у Турској и Аустрији. Св. 1, „Никола Пашић”, Београд
- Новаковић, Реља (1995), Срби и рајске реке: библијске „Четири рајске реке” и кавкаско-еуфратски Срби, „Мирослав”, Београд.
- Петровић, Александар М. (1994), Кратка археографија Срба: Срби према списима старих повесница, Словенски институт, Нови Сад
- Пешић, Радивоје (1995), Винчанско писмо и други граматолошки огледи, Пешић и синови, Београд
- Stojanović, Radmilo K. (1993), Čovek i stvarnost sa gledišta drevnog istoka, izdavač Nevena Milošević, Beograd.

Стојановић, Радмило К. (1997), Увод у санскрит, Прометеј, Нови Сад.
Чајкановић, Веселин (1994), Сабрана дела (4 књиге) из српске религије и митологије, СКЗ, БИГЗ, Просвета, Партедон М.А.М., Београд.

Summary: In this work the lasting continuity of geo-strategic junctions (cradles) in Euro-Asia is considered, with the special emphasis on the middle part of the Danube's flow. In the junctions (cradles) of Euro-Asian civilization from the middle part of the Danube's flow across the Caucasus, Palestine, Iraq, Iran, Afghanistan across the Indus valley all over to Tibet the most important springs in the development of consciousness, expression, language, literacy, communication, religion, art, science and building took place. The author's attitude is that the global world peace can start only if there is peace on the civilization spine of Euro-Asia, between the middle of the Danube's flow and Tibet. Serbia and India are states which have a legitimate historical right to lobby in the world for such a Euro-Asian peace mega project.

Key words: Serbia, India, the junction of civilizations, Euro-Asia, peace